

Pojetí samostatné odborné práce v nové závěrečné zkoušce

Možnost využívat u závěrečné zkoušky výsledky samostatné odborné práce (SOP) byla do koncepce nové závěrečné zkoušky začleněna na základě požadavků škol vyučujících především tzv. gastronomické obory. V současné době ji však využívají i další obory, pokud je řešení, obhajoba a prezentace SOP přínosná z hlediska budoucího profesního uplatnění žáků.

O zařazení samostatné odborné práce do JZZZ konkrétního oboru vzdělání rozhodují tvůrci jednotného zadání. Pokud je samostatná odborná práce součástí jednotného zadání, jsou školy povinny ji do závěrečné zkoušky začlenit.

Z dlouhodobých zkušeností z ověřování jednotného zadání vyplývá, že řada škol zaměňuje termín samostatná odborná práce za jinou formu školní práce (např. seminární práci žáka, ročníkovou odbornou práci apod.), proto Vám poskytujeme jeho stručné objasnění.

Termínem „samostatná odborná práce“ se označuje písemné zpracování komplexního úkolu zaměřeného na prokázání všeobecných i odborných znalostí a dovedností, které úzce souvisejí s výkonem praktických činností v rámci daného oboru. Charakteristickým rysem samostatné odborné práce je její širší obsahové zaměření, příp. začlenění podnikatelských aktivit (např. vypracování kompletních podkladů pro zhotovení a propagaci výrobků, služeb, návrh na zřízení soukromé provozovny apod.).

Jde o práci, která je žákům zadáвана s předstihem, nejdříve v lednu daného školního roku, a na její zpracování je jim poskytován delší časový prostor – minimálně jeden měsíc. Žáci práci samostatně tvoří a průběžně konzultují s vyučujícími ve stanoveném časovém rozpětí. Odevzdají ji nejpozději 3 týdny před závěrečnou klasifikací v termínu určeném ředitelem školy. Škola zajistí, aby samostatná odborná práce byla k dispozici zkušební komisi. Pokud žák SOP neodevzdá, je u závěrečné zkoušky výrazně znevýhodněn.

V jednotném zadání je stanoveno téma (příp. několik témat) samostatné odborné práce, osnova jejího obsahu a požadavky na formální úpravu písemného zpracování. Rovněž jsou zde uvedeny obecné pokyny k organizaci jejího zadávání, zpracování, odevzdání a způsobu hodnocení. Jejich upřesnění je v kompetenci ředitele školy.

Pro prezentaci a obhajobu samostatné odborné práce je v souladu s pokyny uvedenými v jednotném zadání využívána praktická zkouška, do jejíž klasifikace se výsledky SOP promítají. (Tato práce totiž z legislativních důvodů není zařazena jako svébytná součást závěrečné zkoušky.) Žák při praktické zkoušce představí písemné zpracování SOP zkušební komisi, vysvětlí a obhájí způsob a postup navrženého řešení. Jestliže je SOP spojena s vypracováním praktického úkolu, vysvětlí a obhájí rovněž způsob i výsledek jeho realizace.

Smyslem využívání samostatné odborné práce u závěrečné zkoušky je to, že žáci při jejím zpracování mohou prokázat hlubší a ucelenější znalost určité odborné problematiky, kterou řeší na základě samostatného a tvůrčího přístupu. Také mohou předvést schopnost prezentovat výsledky vlastní práce. Zkoušející má příležitost na tomto základě nejen lépe posoudit celkovou odbornou připravenost žáka na výkon daného povolání, ale i jeho klíčové kompetence (především komunikativní, personální a sociální, schopnost vyhledávat a zpracovávat informace).